

Gran Teatre del Liceu

Servei Educatiu

Hansel i Gretel

d'Engelbert Humperdinck

Guia didàctica

M. Antònia Guardiet i Bergalló

Sumari

Introducció: **Deixa'm que t'expliqui**

1	El contes dels germans Grimm	1
1.1	Argument de <i>Hansel i Gretel</i> dels germans Grimm.....	2
2	Engelbert Humperdinck (Siegburg, 1854 - Neustrelitz, 1921)	5
2.1	Neix l'òpera <i>Hansel i Gretel</i>	5
2.2	Les millors melodies de l'òpera Hansel i Gretel	6
2.3	Les millors gravacions.....	7
3	L'òpera de Humperdinck adaptada per Joan-Andreu Vallvé	8
3.1	Comparació d'arguments	8
3.2	Personatges	9
3.3	L'òpera adaptada per a titelles	10
4	Idees didàctiques.....	12
4.1	Una vegada hi havia.....	12
4.2	Comparteixo veritats posant-me a la pell d'altres.....	12
4.3	Humperdinck i la casa dels errors	13
4.4	Els titelles fan una filmació	13
4.5	Reconec les melodies de l'òpera.....	15
4.6	Els protagonistes de l'òpera	16
4.7	Quins instruments hem escoltat?	18
4.8	La música ens explica sensacions diverses.....	18
4.9	Vine a ballar, jo t'explico com es fa... ..	19
4.10	Acompanyo cançons amb instruments Orff.....	19
4.11	Els encanteris tenen ritme	20
4.12	Endevina endevineta... ..	21
4.13	Embarbussaments.....	23
4.14	Receptes de cuina per transformar bruixes en massapà	23
4.15	Els poetes ens parlen de bruixes.....	24

4.16	Els sons del conte.....	26
4.17	Construcció de titelles i detalls escènics	27
4.18	Les entremaliadures de la Bruixa.....	29
4.19	Mots encreuats amb dites i refranys.....	29
5	Bibliografia.....	32
5.1	Per a explicar el conte.....	32
5.2	Per a confeccionar màscares.....	32
5.3	Per a confeccionar titelles	33
5.4	Llibres i CD d'òpera per a infants	33
5.5	Llibres d'òpera.....	34
6	Partitures	35

Deixa'm que t'expliqui...

L'òpera *Hansel i Gretel* que desglossarem didàcticament és molt coneguda. N'hem escoltat la seva història amb moltes i diferents versions i ha aconseguit posar-nos la dolçor als llavis i la por a la pell. Ens hem transfigurat en Hansel o Gretel menjant trossos de finestra de sucre o teules de xocolata; amb l'esforç compartit hem superat la gana, la por i les adversitats. D'aquesta narració se n'han escrit moltes adaptacions i s'han publicat moltes il·lustracions; totes provenen del conte recollit i editat pels germans Grimm, que van ser els pioners en la recerca sistemàtica dels contes orals (1812 -1815). El compositor alemany Engelbert Humperdinck feu una adaptació de la història de *Hansel i Gretel* i va crear la primera òpera infantil del conte de la casa de sucre.

El Centre de Titelles de Lleida, en coproducció amb el Teatre Nacional de Catalunya i el Gran Teatre del Liceu, han fet una adaptació d'aquesta òpera, amb mirada de titelles. És una representació nova que a compleix tots els requisits d'un gran espectacle pensat per a infants:

- Té els ingredients del món fantàstic dels titelles, amb la direcció i l'adaptació del text de Joan-Andreu Vallvé.
- Està interpretada acomplint les condicions teatrals, visuals, i luminotècniques, amb una coproducció del Teatre Nacional de Catalunya, el Liceu i el Centre de Titelles de Lleida.
- Compte amb la música del compositor Engelbert Humperdinck on la veu cantada i els instruments són els protagonistes, l'adaptació musical és feta per Albert Romaní.

Les propostes que presentem per a l'alumnat de cicle inicial i mitjà procuraran no oblidar cap dels llenguatges descrits: musical, visual, plàstic, corporal, llenguatges oral i escrit. Creiem que qualsevol sortida per veure un espectacle de qualitat, no ha de ser una puntual passejada matinal fora de l'escola. Hem de procurar compartir aquestes petites joies-espectacles per aprofundir en tot el que ens aporten de didàctica i de pràctica docent.

El nostre objectiu és crear activitats que tendeixin a la interdisciplinarietat entre els llenguatges, donant cabuda al diàleg i a la cooperació entre mestres-tutors i especialistes. Hem de crear en els nostres centres espais de coneixement compartit, que afavoreixen l'intercanvi d'experiències entre els docents i l'alumnat.

1 El contes dels germans Grimm

El germans Grimm no són autors o inventors de contes. *Hansel i Gretel, Els músics de Bremen, Les set cabretes i el llop, La caputxeta vermella, El sastre valent, La Bella dorment del bosc, La Ventafocs, Blancaneu, L'ocell d'or...* són històries recollides per Jacob i Wilhelm Grimm de les veus del poble o de manuscrits de les biblioteques on ells van treballar. El seu mèrit va estar en saber donar a les narracions la senzillesa i saviesa natural de la tradició narrativa oral.

Un dels objectius que s'ha tingut en explicar contes és informar dels perills que els infants poden trobar-se en el món que van descobrint, a la vegada que els van donant elements tranquil·litzadors. Els psicòlegs aconsellen tot tipus de contes, tot i que sovint estiguin plens de crims, morts i sang.... Segons sembla ajuden a resoldre els conflictes emocionals de l'infant. Són drames humans que s'han explicat sempre per tal que aprenguin a buscar estratègies que els ajudaran a entendre el món; paral·lelament els donen proves que l'adult vetlla per ell/ella, que el protegeix dels perills, que l'estima.

Jacob i Wilhelm Grimm van fer recopilacions de contes. En el pròleg a la primera edició del recull de l'any 1812, els Grimm exposen l'interès que pels infants podien tenir aquells contes que, sortits de la imaginació poètica del poble, formen part de la seva riquesa i han restat en l'oblit. Segons uns escrits que recorden als germans i la família Grimm:

"La majoria dels que avui no llegeixen els contes de Grimm gaudint com els infants, sinó reflexionant del seu origen, pensen que van ser escrits seguint al peu de la lletra allò que narrava la gent, de manera que si Jacob i Wilhelm Grimm no s'haguessin anticipat a d'altres recopiladors posteriors, aquests podrien haver-se apropiat de la tradició del poble, Però el cert és que, si els contes s'han convertit de nou en propietat del poble, és gràcies a la forma amb que els van presentar els germans Grimm."

Cuentos de Grimm. Apèndix de Herman Grimm. (Traducció directa i íntegra dels contes dels germans Grimm, publicada a Berlín entre els anys 1812 i 1817) Ed. Anaya S.A. Bilbao, 1998.

Els Grimm tenien per costum escriure la font d'on recollien cada conte. Així *Hansel i Gretel* va ser aportat per Dorothea Wild, l'esposa de Wilhelm Grimm, que a la vegada l'havia escoltat de la seva mare.

El conte *Hansel i Gretel*, és una història que prové de la tradició popular centreeuropea; en la narració tot és espantós: una madrastra que aconsegueix convèncer al pare d'abandonar als seus fills; uns infants que es perden per la nit en un bosc solitari i embuixat; una casa d'una bruixa amb un forn roent que crema criatures; una bruixa malvada que menja nens i nenes; una família amb penúries econòmiques, que passen gana... Però, curiosament la casa de la bruixa on presumptament han de morir els protagonistes, no és lletja, ni té animals esgarriuosos...; és el lloc que tots els nens i nenes del món els agradaria descobrir; és la casa dels seus somnis, plena de llaminadures i dolços; però és una construcció ensucrada que es transforma en una casa dels horrors, en una trampa!. El final de *Hansel i Gretel*, igual que moltes altres històries ens transmet que és possible instal·lar-se, sense angoixa, en el realisme de la incertesa.

En el fons, *Hansel i Gretel* és un conte on es fa palès aquella dita que hem escoltat a totes les mares/pares: "Si trobes algú que et dona una llaminadura, per més bona que sigui, has de dir que no i allunar-te'n". D'alguna manera és traduir a llenguatge entenedor (què millor que un conte!), que no pots agafar o desitjar tot allò que com a infant t'agrada.

Curiosament la immensa majoria dels contes recollits pels germans Grimm acaben bé, a diferència dels contes recopilats pel francès Charles Perrault (1628 -1703 amb la publicació de "*Contes del passat*": *Barbablava*, *El gat amb botes*, *La caputxeta vermella*...) o de l'escriptor danès Hans Christian Andersen (1805 -1875, autor entre d'altres de *L'aneguet lleig*, *El soldadet de plom*, *La princesa i el pèsol*, *El vestit nou de l'Emperador*...).

Si visiteu una biblioteca infantil o bé aneu a una llibreria comprovareu que la història de *Hansel i Gretel* ha estat publicada per moltes editorials infantils nacionals i traduïda a diversos idiomes. (Veure l'apartat: [5.1 Bibliografia per a explicar un conte](#)) Cada adaptador/a s'ha fet seva la història, de manera que l'ha transformat aportant a cada personatge implicacions i accions diferenciades. Les més significatives són les adaptacions fetes a:

- la mare-madrastra (la presenten amb més o menys dolenteria),
- a la bruixa (cau al forn per motius diversos)
- al rol de gènere entre el nen i la nena (el paper de Hansel sovint és de fort i valent i el rol de Gretel és de nena menys atrevida i amb menys capacitat de decisió).

Podríem fer una anàlisi dels diferents llibres i del caràcter que infonen als personatges: més o menys tràgic, realista, idíl·lic, dramàtic..., però no creiem que sigui aquest l'espai per fer-ho; sols ens veiem en l'obligació d'indicar i evidenciar els esquemes sexistes que han anat matisant-se en les versions més recents.

Creiem oportú aportar les dues històries: la dels germans Grimm i l'adaptació que Joan-Andreu Vallvé ha fet de l'òpera de Humperdinck. Ben segur que la majoria de nens i nenes han escoltat o llegida la història de *Hansel i Gretel* dels germans Grimm. (Personatges que a casa nostra han esdevingut *Ton i Guida*, a partir de la traducció al català realitzada pel poeta Joan Maragall). L'argument de l'òpera s'hi assembla, però és una nova adaptació, amb novetats ben diferenciades. Serà bo conèixer les dues versions per poder fer les explicacions oportunes i, si és el cas, fer-ne una possible comparació.

1.1 Argument de *Hansel i Gretel* dels germans Grimm

Prop d'un gran bosc hi vivia un llenyataire i la seva família. Un bon dia, quan al país va regnar una enorme pobresa, no van tenir prou diners ni per comprar pa. Per la nit el pare, ple de preocupació, comentava la dura situació a la seva muller. Aquesta, li proposava d'abandonar els dos fills, Hansel i Gretel, al bosc, per tal d'alliberar-se de la seva càrrega i no morir tots de fam. En principi el pare s'hi negava, però tant va insistir la madrastra, que una nit van planejar deixar-los al bosc, l'endemà mateix. Els infants, que no podien dormir de la gana que passaven, van escoltar la

conversa. Hansel va sortir fora de la casa i es va omplir les butxaques de la jaqueta de pedretes blanques.

En fer-se de dia, la dona va despertar a crits als nens i els va dir que s'havia d'anar a buscar llenya al bosc. Mentre s'hi endinsaven, Hansel que caminava l'últim, anava deixant les pedretes blanques com a rastre. En arribar a una clariana, van iniciar la feina. Després de recollir llenya, es van posar a la vora del foc a descansar. El pare i la madrastra els van dir que anaven a partir llenya. Hansel i Gretel van menjar-se el petit tros de pa que els havien donat i es van quedar adormits. En despertar-se era negra nit. Gretel va plorar i Hansel la va consolar dient que amb la llum de la lluna, les pedretes blanques que havia anat deixant durant la caminada, els ajudarien a trobar el camí de casa.

A primera hora del matí, la madrastra només en veure'ls arribar, els va renyar. Feia moltes hores que els esperaven... El pare va estar molt content en veure'ls, doncs tenia molta tristesa amb la decisió que havia pres.

Molt temps després va tornar una època de molta necessitat. Els infants sentiren novament com la madrastra insistia al pare d'abandonar-los definitivament al bosc. Tant el va insultar, tot recriminant-li la gana que passaven, que el pare no tingué més remei que acceptar d'abandonar-los. El nen no va poder recollir pedretes blanques, ja que la porta de la casa estava tancada. Va pensar que amb el pa que la madrastra li donés podria tornar a deixar el rastre en el camí.

L'endemà al matí, un cop a l'interior del bosc, els dos germans van ser abandonats. Al migdia van repartir-se el pa que els quedava i es quedaren adormits. Van despertar-se entrada mitjanit. Hansel esperava que amb la claror de la lluna podrien veure les molletes de pa que havia escampat al llarg del camí, però els ocells del bosc se les havien menjades totes.

Tota la nit i tot el dia van caminar per trobar el camí de casa, però com més ho feien més s'endinsaven al bosc. Quan feia tres dies que caminaven, van veure un ocellet blanc com la neu, que es va posar a cantar. Hansel i Gretel el van seguir fins que l'ocell es va posar sobre la teulada d'una casa que estava feta de pa i pastís i tenia les finestres de sucre. Els dos afamats infants van començar a menjar, fins que sentiren una fina veu que des de la casa els deia:

- Crunch, crunch, crunch. Qui rosega, rosega? Qui menja la meva caseta?
- És el vent, sols el vent, el nen del cel. (Responien amb les boques plenes).

Tot d'una s'obrí una porta. En va sortir una dona molt vella amb un bastó. Els germans van quedar sorpresos, quan la dona els acompanyà dins la casa i els convidà a menjar i a dormir. Hansel i Gretel es pensaven que estaven al cel. La velleta, però -que s'havia presentat tan cordialment- era una bruixa que quan trobava infants ho celebrava menjant-los.

A primera hora del matí, la bruixa va agafar d'una revolada a Hansel amb la seva dura mà. El portà a l'estable i el tancà rera d'una reixa. Després de despertar Gretel amb crits, li manà que fes unes bones menges pel seu germà per tal d'engreixar-lo. Quan estigués ben gras se'l menjaria. Per més que la pobre Gretel plorava havia de fer tot allò que la bruixa li exigia.

Cada matí la bruixa anava a l'estable per comprovar si Hansel s'engreixava. Ell, enginyós, -sabent que la bruixa veia poc- en comptes de donar-li la mà, li mostrava un osset de pollastre. En constatar que el nen no augmentava de pes, s'enrabiava d'allò més. Passades quatre setmanes, i veient que no es feia més gras, va decidir a totes que l'endemà se'l menjaria. Gretel no parava de plorar i plorar, però les seves llàgrimes no servien de res.

Quan Gretel va despertar-se de bon matí, va encendre el foc per coure-hi el pa. S'entristia imaginant que algun dia hi aniria a parar el seu germà. La bruixa li manà que mirés dintre el forn per comprovar si el foc estava ben encès. La nena, amb segones intencions, va respondre-li que no sabia com podia fer-hi una ullada. La bruixa intentà fer-li una demostració posant el cap dins el forn. Gretel aprofità immediatament el gest de la malvada per donar-li una forta empenta que la feu caure sobre les flames, on s'hi va encendre de forma miserable. Corrent, anà a l'estable i alliberà el seu germà. S'abraçaren i saltaren d'alegria. Ja sense por, van entrar a les habitacions de la bruixa, dins els calaixos van trobar-hi perles i pedres precioses.

Després d'hores de camí van abandonar el bosc. Finalment trobaren un gran riu impossible de travessar. Un ànec blanc els ajudà a creuar-lo. Seguiren caminant fins retrobar la casa del pare. En veure'l, s'abraçaren plegats. L'alegria tornà per sempre més a aquella casa. La madrastra havia mort.

Hansel i Gretel lliuraren al pare les joies trobades: les seves preocupacions s'havien acabat. Van viure feliços amb amor i companyia.

2 Engelbert Humperdinck (Siegburg, 1854 - Neustrelitz, 1921)

Humperdinck va néixer a Siegburg (Alemanya - Westfàlia) l'1 de setembre de 1854. De petit va ser cantor del cor de la seva ciutat natal. Va estudiar piano des dels 7 anys. En escoltar per primera vegada una òpera, va quedar gratament impressionat, de manera que va tenir el desig de poder compondre música per a ser representada. El seu pare s'enfadava amb Engelbert ja que la música el distraïa de les seves obligacions d'estudiar, però finalment es va convèncer de les seves possibilitats musicals i el va inscriure al conservatori de Colònia quan tenia 18 anys. El jove va rebre diversos premis de composició, a Berlín, a Frankfurt..., que el van encoratjar.

L'any 1880, durant un viatge escolar per Itàlia, va fer amistat amb el compositor alemany Richard Wagner, que li va demanar que l'ajudés com a secretari durant l'estrena de la seva òpera *Parsifal* a Bayreuth. Wagner li va confiar l'educació musical del seu fill Siegfried, que també va ser compositor com el seu pare i que se'l coneix sobretot per la direcció musical dels Festivals de Bayreuth.

Humperdinck va ser professor de música del conservatori del Liceu de Barcelona, dels de 1885 al 1887. Posteriorment va traslladar-se com a professor als conservatoris de Frankfurt i Colònia.

De les seves òperes la que s'ha mantingut en el repertori internacional és *Hansel i Gretel* (1893). Va escriure algunes òperes més i música per a obres teatrals. Fou crític musical i membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Berlín.

2.1 Neix l'òpera *Hansel i Gretel*

La primera òpera de Humperdinck fou una comanda de la seva germana Adelheid Wette. Aquesta li demanà posar música a una obra de teatre que ella havia adaptat d'un conte dels germans Grimm: *Hansel i Gretel*. Humperdinck va utilitzar cançons populars de Westfàlia i motius folklòrics amb aportacions pròpies; la influència wagneriana de l'orquestració de *Hansel i Gretel* és molt present en la música de Humperdinck.

L'òpera infantil *Hansel i Gretel*, que va servir d'entreteniment als seus fills, fou representada per primera vegada en un teatre particular de Frankfurt. El compositor Richard Strauss en escoltar-la, va escriure:

"La teva òpera m'ha encantat. És una obra mestra; feia temps que no havia vist un treball tant important. Admiro la riquesa melòdica, la finura, l'abundància polifònica de l'orquestració..., tot això és nou, original, veritablement alemany."

El mateix compositor Strauss es va oferir per a dirigir l'òpera, de manera que es feu l'estrena en el teatre de Weimar el 23 de desembre de l'any 1893. A Barcelona es va estrenar al Gran Teatre del Liceu el 27 de gener de 1901.

Hansel i Gretel es va convertir en la primera òpera infantil. Segons Kurt Pahlen:

"Comprovem que amb l'òpera infantil es crea un nou gènere de molt èxit, amb unes possibilitats poc aprofitades fins avui". Aquesta òpera s'ha traduït a molts idiomes, però ha estat poc difosa en els grans teatres operístics, fora d'Alemanya i Àustria."

2.2 Les millors melodies de l'òpera Hansel i Gretel

La capacitat de l'òpera per expressar i transmetre de manera eficaç emocions humanes la podem trobar-la en *Hansel i Gretel*. Hi podem escoltar fragments de molta ingenuïtat i delicadesa, extrets del món fantasiós dels infants; melodies relaxants que tenen per objectiu donar placidesa i pau en moments d'angoixa; melodies amb un alt contingut de duresa i fins i tot de maldat.... Tota l'òpera és plena de fragments d'una delicada bellesa. En l'òpera de Humperdinck, pensada per a infants, no hi poden faltar melodies populars d'Alemanya (Westfàlia, zona del Rin Septentrional, al nord de Bonn), que es combinen amb aportacions musicals personals de l'autor. Dues d'aquestes melodies populars han estat adaptades al català al cançoner L'Esquitx 1. Les cançons més conegudes i més adients per treballar amb l'alumnat de cicle inicial i mitjà les trobareu a l'apartat [4.5](#) : *Reconec les melodies de l'òpera*.

Òpera: Melodies populars en alemany		Melodies populars adaptades al català	
Acte I, escena I (inici) Hansel i Gretel canten mentre exposen la gana que senten.	"Suse liebe Suse"	"Què és aquest soroll?"	L'Esquitx 1 (Ed. Dinsic, Publicacions musicals)
Acte I, escena I Hansel i Gretel es posen a ballar per oblidar les penes.	"Brüderchen, kommtanzmitmir"	"Germanet ballem tots dos"	Dansa popularitzada
Acte II (inici) Mentre cullen maduixes al bosc, Hansel i Gretel canten.	"Ein Männlein steht im Walde"	"Les endevinalles"	L'Esquitx 1 (Ed. Dinsic, Publicacions musicals)

Si comparem les melodies alemanyes i catalans constatarem lleugeres diferències, però mantenen l'aire enganxadís de les tornades populars.

D'altres melodies de l'òpera	
Acte I, escena III El pare canta satisfet en entrar a casa després d'un dia de feina.	"Ral la la la, ral la la la"
Acte II, escena I El marxant de sorra canta una melodia per a dormir els infants.	Sandmännchen: "Der kleine Sandmann bin ich" ("Sóc el marxant de sorra")

D'altres melodies de l'òpera	
Acte II, escena I Oració cantada per Hansel i Gretel per a dormir-se	"Abends will ich schlafen gehen"
Acte II, escena I El marxant de la rosada desperta els infants amb una bella melodia. (molt semblant a la del marxant de la sorra)	Taumännchen: "Der kleine Taumann heib ich" ("Marxant sóc de rosada")

2.3 Les millors gravacions

Hänsel und Gretel. Elisabeth Schwarzkopf (Gretel), Elisabeth Grümmer (Hänsel), Josef Metternich (Peter), Maria von Ilosvay (Gertrud), Else Schürhoff (la bruixa). Orquestra Philharmonia de Londres dirigits per Herbert von Karajan. (1953) EMI **2CD**

Hänsel und Gretel. Ann Murray (Gretel), Edita Gruberová (Hänsel), Gwyneth Jones (Gertrud), Franz Grundheber (Peter), Christa Ludwig (la bruixa). Staatskapelle de Dresde, dirigits per Colin Davis. (1992) PHILIPS. **2CD**

Hänsel und Gretel. B. Fassbänder, L. Poop, W. Wery, J. Hamari, A. Schlemm. Orquestra Filharmònica de Viena dirigida per G. Solti (1978). DECCA. **2CD**

Hänsel und Gretel. Malin Hartelius (Gretel), Liliana Nikiteanu (Hänsel), Alfred Muff (Peter), Gabriele Lechner (Gertrud), Volker Vogel (la bruixa). Orquestra de l'òpera de Zurich, dirigida per Franz Welser-Möst. TDK Recording Media Europe. S.A. (1999) **DVD**

3 L'òpera de Humperdinck adaptada per Joan-Andreu Vallvé

L'òpera *Hansel i Gretel* és una adaptació amb titelles i per a infants de l'òpera de Humperdinck, realitzada per Joan-Andreu Vallvé, que a la vegada és l'adaptació d'un dels contes dels germans Grimm.

L'adaptació que Joan-Andreu Vallvé ha fet de l'òpera està exclosa del dramatisme i les formulacions sexistes de les versions anteriors. Vegem-ne les diferències més rellevants.

3.1 Comparació d'arguments

Conte recollit pels germans Grimm	Adaptació de Joan-Andreu Vallvé per a l'òpera
El pare és llenyataire i viu al bosc. És una persona positiva que busca maneres de solucionar els problemes de fam que passa la família.	El pare és fabricant d'escombres. És decidit i treballador. Canta melodies alegres i busca maneres de solucionar les penúries econòmiques de la família.
La dona de la casa és la madrastra dels infants. Tracta amb duresa a Hansel i Gretel. No té cap problema en abandonar-los al bosc, com a solució a les penúries econòmiques. Té una actitud falsa en fer-los creure que els ha trobat a faltar, quan descobreix que tornen a casa després del primer abandó.	La dona de la casa és la mare de Hansel i Gretel, no es diu que sigui la madrastra. És dura amb els infants i els renya amb contundència quan no fan la feina. Les seves intervencions musicals mantenen un aire de pesantor i angoixa.
Els pares abandonen conscientment els infants al bosc, per tal que es perdin.	Els infants van sols al bosc a buscar maduixes silvestres, únic menjar que tenen per sopar, després que s'hagi trencat la gerra de llet.
Hansel, coneixedor que serà abandonat al bosc, deixa un rastre (pedretes blanques) per poder tornar a casa.	Els infants no saben tornar del bosc a casa: s'han distret i se'ls ha fet fosc.
Hansel és decidit i atrevit; és el que dóna resposta a tots els problemes: buscar pedres i tirar-les pel camí del bosc per poder tornar a casa, tirar molles de pa com a rastre, consolar a la germana perquè no tingui por ni plori, ... No sap ballar.	Hansel és rondinaire, sempre posa pegues, sobretot quan té gana. No li agrada gaire treballar ni fer escombres. És poc destre en moure's, no sap ballar.
Gretel és poruga i sovint plora. Canta i balla per solucionar els seus problemes; intenta ensenyar aquestes destreses al seu germà, que la imita amb poca traça. Pren poques decisions, la més important és la de tirar a la bruixa dins el forn.	Gretel busca solucions per no passar gana. És una nena amb recursos, treballadora. Li agrada cantar, saltar i ballar.
La bruixa espera que els infants entrin a la casa, mengin i dormin abans de capturar-los.	La bruixa els captura ràpidament amb un encanteri màgic.

Conte recollit pels germans Grimm	Adaptació de Joan-Andreu Vallvé per a l'òpera
Gretel demana a la bruixa que li ensenyi com ha de mirar el forn i la nena la hi tira a dins amb una empenta.	Hansel i Gretel donen una empenta a la bruixa, que cau dins al forn.
Hansel i Gretel tornen a casa sols. Travessen un riu amb l'ajut d'un ànec.	La gran olla on cau la bruixa explota.
El pare està content en veure els seus fills que han retornat a casa. La madrastra és morta.	El pare i la mare els troben a la mateixa casa de la bruixa. Tota la família es retroba amb alegria.
La bruixa tenia moltes joies que Hansel i Gretel agafaran per emportar-se a casa i serviran per no passar més gana i poder viure feliços.	La bruixa, en caure al forn, es converteix en massapà; els infants que tenien formes de laminadura perden el seu encanteri i es transformen, altre cop, en persones.

3.2 Personatges

Els personatges de l'òpera són titelles de proporcions humanes. Cada titella-protagonista té dues ànimes que li donen vida: la del titellaire, que el guia pels entorns escènics, i la del cantant, que li dóna la veu per comunicar emocions amb música.

Hansel: Germà de Gretel. Paper per a mezzosoprano, que ha de mostrar un aspecte de nen trapella. (la2 fins a la4)

Gretel: Germana de Hansel. Protagonitzat per una soprano lírica, que té un aspecte infantil i alegre. (do3 fins a si4)

Pare: (Peter) És el pare dels infants. Paper per a baríton. (si1 fins fa#3)

Mare: (Gertrude) Madrastra dels infants. Interpretat per una mezzosoprano, que ha de mostrar un aspecte cansat. (si2 fins si4)

Bruixa: Paper per a una mezzosoprano. La seva veu pot ser desagradable i rasposa. (si2 fins la4)

Marxant de rosada: (Taumann). Figura imaginària que desperta als infants. Interpretat per una soprano

Marxant de sorra (Sandmann) Figura imaginària que fa venir la son. Cantat per una soprano.

3.3 L'òpera adaptada per a titelles

➤ Acte I

Escena I: Hansel es disposa a fer escombres i Gretel ha de fer mitja. Els dos germans han de treballar per poder aportar el seu esforç a una economia familiar molt escassa. Tenen molta gana, fa temps que no han menjat un plat suculent. Però tot i les penúries, deixen la feina i es posen a cantar i ballar, és la seva forma de sentir-se vius i alegres.

Escena II: Entra la mare i comprova la gresca dels infants i la poca feina que han fet. Els escridassa i amb una escombra persegueix Hansel; amb un cop de mala sort, l'escombra trenca l'únic pot de llet que tenien per sopar aquell vespre. La mare enrabiada, els envia a buscar maduixes al bosc per tal de poder menjar alguna cosa.

Escena III: Entra a casa el pare, està molt content, doncs ha venut moltes escombres i ha pogut comprar queviures bons. Ensenya la saca on porta les menges i pregunta on són el Hansel i la Gretel. La mare respon que els ha enviat al bosc d'*Ilsestein* a buscar maduixes. El pare s'espanta i explica que pel bosc, frondós i fosc, hi ronden les bruixes de nit; que els pobres fills poden ser menjats per la bruixa. Els pares surten de casa per cercar els infants.

➤ Acte II

Escena I: Hansel i Gretel estan al bosc recollint maduixes. El cant d'un cucut els distreu; entretenen la gana menjant tanta fruita com han recollit. No són conscients que es va fent tard; quan intenten retornar a casa, no troben el camí

de tornada. Hansel i Gretel criden per demanar ajuda i apareix el marxant de sorra, personatge màgic nocturn que fa adormir als infants perduts al bosc, tot escampant granets de sorra als seus ulls. Durant tota la nit les fades bones els vetllaran i acompanyaran els seus somnis amb belles melodies.

Ja de matinada els dos protagonistes seran despertats pel marxant de la rosada, personatge màgic de l'alba que desperta els infants perduts al bosc amb gotes d'aigua als ulls. D'aquesta manera màgica Hansel i Gretel comencen el nou dia tot cantant i ballant. Estan convençuts que amb la llum del sol trobaran el camí de tornada a casa.

➤ **Acte III**

Escena I: A la casa de la bruixa del bosc, la feina és imparabile; d'una gran olla en surten moltes llaminadures.

Hansel i Gretel, en el seu camí de retorn, han trobat una casa plena de ninots de massapà i llaminadures; els dos es sorprenen i encara més quan senten una veu que els convida a menjar. Mentre treuen el ventre de pena, la bruixa Golafre els atrapa i els amenaça que se'ls vol menjar. Hansel i Gretel intenten marxar, però amb un encanteri queden immobilitzats. Per més que es resisteixen no poden desfer-se de l'encanteri.

La bruixa que vol donar un vol amb l'escombra, deixa lliure de l'encanteri a Gretel i li ordena que faci la feina de la casa. Mentre la bruixa Golafre vola amb l'escombra, la nena desfà l'encanteri del seu germà, que segueix fingint estar lligat.

La Golafre mana a Gretel que comprovi si l'aigua de l'olla ja està calenta per coure'ls, però la nena li respon que no sap enfilat-se. La bruixa li fa una senzilla demostració abocant el cap i mig cos dins l'olla, moment en què els dos germans tiren la bruixa dins l'aigua bullint. Canten feliços i marxen ràpidament de la casa preveient que l'olla explotarà.

Escena II: L'olla ha explotat i n'ha sortit una bruixa de massapà recremat i pudent. Els nens de llaminadura que estaven penjats prenen vida i s'alliberen de l'encanteri que els havia fet la Golafre. En aquell moment entren el pare i la mare de Hansel i Gretel i retroben els infants perduts. Tots canten i ballen celebrant l'alliberament. Han estat recompensats pel bon coratge i la bondat.

4 Idees didàctiques

4.1 Una vegada hi havia...

La majoria d'infants han escoltat el conte de *Hansel i Gretel*, però ben segur en versions diferents, segons l'adaptació que cada llibre/pare/mare/mestre li ha aportat. Fins i tot hi ha històries que donen noms diferents als protagonistes: Ton i Guida, Hansel i Gretel, Pau i Júlia...

Val la pena que abans de veure/escoltar l'espectacle, recordin la història, aquesta haurà de seguir el fil argumental que ha adaptat Joan-Andreu Vallvé de l'òpera de Humperdinck. Les il·lustracions d'algun dels llibres que hi ha al mercat ens hi poden ajudar. Consulteu dins l'apartat [5.1](#) de la Bibliografia.

Amb l'explicació del conte caldrà advertir a l'alumnat que és una història que fa moltíssims anys que s'explica i que cada poble se l'ha fet seva amb alguns canvis.

Abans d'assistir a la representació situeu els infants vers l'espectacle que veuran:

- És una representació amb titelles per protagonistes. Cada titella és guiat per un titellaire; la seva veu és interpretada per un/a cantant
- És una òpera, on els protagonistes expliquen la història cantant, acompanyants per uns músics

4.2 Comparteixo veritats posant-me a la pell d'altres

Escoltar contes és una acció extraordinària que té sentit per ella mateixa: es posa en alerta l'atenció, possibilita la transformació de rols, s'hi transmeten tradicions i/o informacions diverses, es crea una empatia especial amb la persona que l'explica; s'aprèn a retenir l'estructura del relat; -que és el primer pas vers una lectura intel·ligent- desenvolupa la creativitat i la imaginació... Com ja hem exposat anteriorment, entrant en el món dels contes es dona informació dels perills que els infants poden trobar-se en el món que van descobrint, a la vegada que se'ls ofereix elements tranquil·litzadors, que els ajuden a buscar estratègies per entendre el món.

Per a l'alumnat de cicle inicial, aquesta història ben narrada i si s'escau il·lustrada amb alguna publicació, els interessa. Els nens i nenes de cicle mitjà, que ben segur ja coneixen aquest conte, els pot resultar una història de quan eren petits/es. Proposem "donar la volta" al conte i portar-los a un terreny més reflexiu que mantingui una certa intriga, a partir d'algunes preguntes prèvies:

- Sabeu quants nens i nenes aproximadament hi ha avui al món?
- Quants poden anar a l'escola com vosaltres?
- Quants comencen a treballar a l'edat de 8-9 anys?
- Sabeu quina proporció de nens i nenes pot menjar 3 vegades al dia com nosaltres?
- Quants tenen aigua potable?
- Quants tenen ordinador per treballar, jugar o aprendre?

- Sabeu algun conte que ens expliqui realitats diferents a les que nosaltres vivim, nens i nenes que tenen gana o han de treballar de ben petits?
- ...

El conte de Hansel i Gretel té molts elements que poden quedar inadvertits per la màgia de la trobada d'una casa de llaminadures i/o pel perill que una malvada bruixa mengi als infants. Les preguntes que els fem, poden ser l'inici del conte. Els infants han de ser conscients que els contes ens expliquen realitats, veritats, ben diferents a les nostres, però que poden existir ben a prop. La preparació escolar que fem prèvia a l'òpera *Hansel i Gretel* pot ajudar a posar-nos a la pell d'altres...

4.3 Humperdinck i la casa dels errors

Després d'escoltar uns breus detalls de la vida d'Engelbert Humperdinck llegeixen el text i han de subratllar els cinc errors que hi ha:

Humperdinck va néixer a Alemanya l'any 1854. De petit li agradava cantar i tocar la **guitarra elèctrica**. En escoltar per primera vegada una òpera, va quedar molt impressionat, de manera que va tenir el desig de poder compondre música per a ser representada.

El seu pare s'enfadava amb Engelbert ja que amb **l'ordinador** escoltava música que el distreia de les seves obligacions d'estudiar. Finalment es va convèncer de les possibilitats musicals del seu fill i el va inscriure al conservatori (Escola Superior de Música) de Colònia quan tenia 18 anys.

L'any 1880, durant un viatge per **Catalunya**, va fer amistat amb un gran compositor alemany, Richard Wagner, que li va demanar que l'ajudés com a secretari i com a mestre del seu fill Siegfried Wagner.

Humperdinck va ser professor de música del conservatori del Liceu de **Tarragona**, dels de 1885 al 1887.

La seva òpera més important és *Hansel i Gretel* que la va escriure per a distreure als seus fills l'any **1992**.

4.4 Els titelles fan una filmació

Aportem una adaptació més de les moltes que hi ha del conte *Hansel i Gretel*. Mentre cada alumne/a va construint el seu titella -veure *Construcció de titelles i detalls escènics* a l'apartat 4.17 - anirà aprenent el seu paper de memòria per a poder fer la representació.

Un senzill diàleg ens pot servir d'exemple; pot ser modificat al gust de cada un dels quatre/cinc grups que farà la representació.

Personatges: Hansel, Gretel, mare, pare, bruixa i director/a que fa la pel·lícula. Hi podem afegir, si convé, un ajudant de filmació.

Pinzellades musicals: La resta del grup-classe que s'espera a fer la seva representació, cantarà les tres melodies més conegudes a l'òpera abans de cada acte. (Observeu l'apartat 4.5 :*Reconec les melodies de l'òpera*) També es pot il·lustrar la representació amb un preludi musical abans de cada acte (Veure 4.10 : *Acompanyo cançons amb els instruments Orff*).

Detalls escenogràfics: Es necessiten dos espais diferents amb elements ben senzills: un de l'interior de la casa de Hansel i Gretel i l'altre de la casa de sucre. Consulteu l'apartat 4.17 :*Construcció de titelles i detalls escènics*)

□ **Escena I:**

Director: *(amb la càmera de filmar)* Anem a començar la filmació. Tothom al seu lloc. Hansel, Gretel no us poseu a jugar, heu de treballar!

Cada personatge es situa al lloc que li correspon: el pare fa el sopar; la mare talla llenya; Hansel i la seva germana Gretel fan deures d'escola. El director fa veure que filma l'acció.

Mare: *(dirigint-se als fills):* Hansel i Gretel, haureu d'anar al bosc a buscar maduixes. No tenim menjar ni tampoc diners per anar al mercat.

Pare: La mare i jo anirem a buscar més llenya per poder-nos escalfar. Tenim dues hores de llum per fer feina.

Hansel: Haurem d'anar de pressa per poder arribar a casa abans no es faci fosc.

Gretel: Agafaré el cistell més gran per posar-hi les maduixes.

Tothom surt d'escena, menys el director/a de la filmació.

Director/a: Fantàstic! Aquesta toma és bona. Seguiré filmant. Endavant, segona escena...

□ **Escena II:**

Entren Hansel i Gretel fent l'acció d'agafar maduixes. El director/a segueix filmant.

Hansel: Una maduixa al cistell i una a la panxa de Hansel.

Gretel: Una maduixa a la panxa de Gretel i una altra al cistell.

Hansel: Ja ha sortit la lluna! S'ha fet fosc!...

Gretel: Haurem de passar la nit en aquesta casa.

Veuen una caseta feta de pa, amb la teulada de coca i les finestres de sucre... Hansel i Gretel es disposen a menjar-la

Gretel: M'estic traient el ventre de pena!

Hansel: No havia vist mai una casa semblant!

Bruixa: Rateta, rateta, qui se'm menja la caseta?

Hansel i Gretel: El vent, el vent que passa rabent.

La bruixa surt de darrera la casa i atrapa els infants amb un encanteri:

Bruixa: Hukus pukus num kun jokus. Ni endarrera ni endavant . Quiets tots dos aquí a l'instant, perquè el meu poder és gran.

Hansel i Gretel queden encantats per la bruixa. El nen fa accions de gos. La nena amb l'encanteri es posa a fer el menjar i a netejar... Posar la música del tema de la bruixa de l'òpera, mentre cada personatge fa la seva acció: Hansel: borda i fa el gos; Gretel feineja; la Bruixa: vola amb l'escombra; el director/a filma... En afluixar la música la bruixa es posa a reposar i deixa l'escombra prop de Gretel. Ella l'agafa i treu l'encanteri del seu germà. Amb el mateix encanteri porten la bruixa dins el forn.

Gretel: Hukus pukus num kun jokus. Un gosset no ho seràs més.

Hansel i Gretel: Hukus pukus num kun jokus. Bruixa Golafre no ens menjaràs, Bruixa Golafre al forn aniràs.

Entren el pare i la mare que els estaven buscant pel bosc. En veure's tothom s'abraça.

Pare: En veure que es feia fosc i no tornàveu a casa, hem decidit buscar-vos pel bosc.

Mare: Us hem trobat sans i estalvis. Això ho podem celebrar cantant i ballant una cançó...

4.5 Reconec les melodies de l'òpera

Si durant la representació l'alumnat identifica auditivament algun fragment, perquè l'ha interpretat a classe, el predisposem al plaer d'escoltar i a rebre una sorpresa fantàstica que centrarà la seva atenció i farà de l'òpera un espectacle més proper. Aquest "saber el que ara ve, m'agrada" és un estímul elemental que guia el gust per a tota activitat.

Tres són les melodies que proposem cantar abans d'assistir a la representació: (Veure l'apartat 6 : *Partitures*)

- *Ai quin enrenou...*
- *Vine a ballar*
- *Les endevinalles*

Quan les cançons s'han treballat a classe i se'n coneix bé el ritme, la melodia i la lletra, podem proposar jocs de reconeixement que reforçaran el treball musical i memorístic.

➤ **Reconeixement rítmic**

- La mestra pica el ritme d'una cançó, l'alumnat que la descobreix, s'hi afegeix picant també el ritme.

- La meitat del grup classe pica el ritme d'una cançó convinguda i l'altra meitat ha de descobrir-lo.
 - Tota la classe marca amb els dits i/o mans la pulsació (amb una intensitat molt suau), la mestra pica el ritme d'una cançó al damunt. En acabar la primera estrofa, qui ha endevinat la cançó picarà el ritme.
- **Reconeixement melòdic**
- S'ha d'endevinar la cançó, tenint en compte que cada vegada hi afegeixo una sola nota: primer un so, després dos, tres i quatre..... fins que la melodia (amb el ritme) es va reconeixent.
 - Escric les notes a la pissarra o bé en un full i han d'endevinar la cançó -amb ajut de la mestra-.
- **Fragments de cançons per al seu reconeixement rítmico-melòdic**

Ai quin enrenou...

Vine a ballar

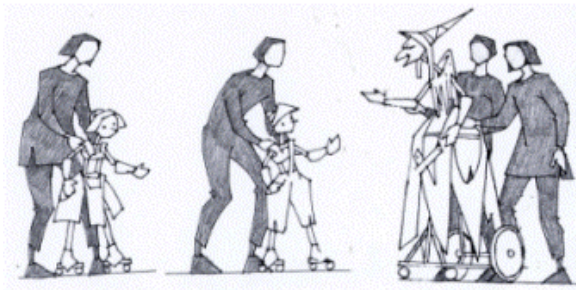
Les endevinalles

4.6 Els protagonistes de l'òpera

Els principals protagonistes de l'òpera són la música i la veu humana. Les diferents arts que conflueixen en l'espectacle li donen tot el suport: la paraula, el gest, la dansa, el vestuari, l'escenografia....

Els principals protagonistes de l'òpera *Hansel i Gretel* són els titelles. Cada titella tindrà dues ànimes: una li infondrà moviment (titellaire) i l'altra li aportarà comunicació (el/la cantant). La bona harmonia entre els tres components (cantant, titella i titellaire) aconseguirà que els protagonistes titelles (Hansel, Gretel, bruixa...) siguin expressius i tinguin vida pròpia.

L'alumnat de 6 a 9 anys encara està en una època molt incipient per a reconèixer la nomenclatura dels timbres de les veus que intervenen en l'òpera. L'objectiu principal és:

- si és una veu de dona o d'home (pare i mare)
- si és una veu aguda o greu (Gretel i Hansel)

➤ **Les tessitures dels protagonistes són:**

A l'òpera *Hansel i Gretel* ens centrarem en els seus cinc personatges més importants. Podem esmentar les seves diferents tessitures, -soprano, baríton, mezzosoprano- per tal que posin atenció en l'escolta i que s'iniciïn en el vocabulari, però sense pretendre que reconegin les tessitures auditivament.

Hansel: Paper per a mezzo-soprano. (la2 fins a la4)

Gretel: Protagonitzat per una soprano lírica. (do3 fins a si4)

Bruixa: Paper per a una mezzosoprano. (si2 fins la4)

Mare: Interpretat per una mezzosoprano. (si2 fins si4)

Pare: Paper per a baríton. (si1 fins fa#3)

4.7 Quins instruments hem escoltat?

La versió de l'òpera que escoltarem està adaptada pel músic Albert Romaní. Ell és qui ha fet una reducció d'orquestra de la música de Humperdrinck per a:

		
Clarinet (Instrument aeròfon de llengüeta simple)	Flauta travessera (Instrument aeròfon de bisell)	Violoncel (Instrument de cordes fregades amb arquet)

	
Piano (Instrument de corda percutida accionat per tecles)	Percussió indefinida: pandereta, claus, plats, triangle....

4.8 La música ens explica sensacions diverses

L'òpera té la capacitat d'expressar i transmetre emocions humanes. Hem de ser conscients d'aquesta potencialitat i hem de saber copsar les emocions que la música i la veu contenen.

A l'òpera *Hansel i Gretel* hi podem escoltar fragments amb caràcters diversos, interpretats a la vegada per timbres de veus diferents. Proposem que en escoltar alguns fragments, siguin els mateixos alumnes qui descobreixin allò que els transmet la música.

En donem alguns exemples:

Alegria, bon humor, gresca, frescor, felicitat...	Hansel (mezzosoprano) i Gretel (soprano) en cantar: <i>Ai quin enrenou que se sent al paller</i> <i>Vine, vine a ballar</i> <i>Hi ha un homenet al bosc....</i>
Relax, placidesa, sensació de pau, tranquil·litat...	L'oració abans de dormir (cantada per Hansel i Gretel) Les dues cançons dels Marxants (sopranos)
Alegria, bon humor, estimació, ganes de viure....	El pare (baríton) quan entra a casa cantant: <i>Rala la la...</i>
Misteri, intriga, angoixa, maldat...	La bruixa (mezzosoprano) en fer l'encanteri: <i>Hokus pokus...</i>

4.9 Vine a ballar, jo t'explico com es fa...

La dansa és una manifestació espontània del món intern de cadascú. És un llenguatge expressiu amb què ens comuniquem amb els altres. Els nostres protagonistes Hansel i Gretel, tot cantant, ens recorden que fa molt temps que no han menjat cap plat suculent (ous, pollastre, xai....) Per tal de poder entretenir la gana canten i ballen. Proposeu als infants ballar una de les cançons que els dos germans ens interpreten en l'òpera: "*Vine a ballar*". (Veure l'apartat: 6 : *Partitures*)

La dansa té una estructura imitativa de repetició (primer la canta Gretel i després la mateixa frase és repetida per Hansel) que aprofitarem per fer diversos moviments creatius, ja siguin inventats pel mentre/a o bé a partir de les evolucions de l'alumnat. En la creació o composició de moviments organitzats podem obtenir possibilitats diverses mitjançant:

- La imitació: repetint un moviment simultàniament (fent el mirall), o bé posteriorment (imitant els diversos moviments després d'un període musical)
- La inversió: com a recurs imitatiu contrari, fent un moviment oposat (si un obre el braços, l'altre els tanca)
- La variació: a partir d'un moviment de referència, anem creant moviments derivats (saltar amb peus junts, separats, amb un peu....; cap a una direcció; amb energia, suaument, ...)
- L'estructura de diàleg: entre parts del mateix cos; entre parelles; entre un grup i un individu solista...
- L'utilització d'objectes: mocadors, pilotes, ...

4.10 Acompanyo cançons amb instruments Orff

Quan l'alumnat coneix una melodia, podem demanar-los un grau de dificultat més: que a la vegada interpreti un senzill acompanyament musical que serveixi de suport harmònic mentre canta, amb la coordinació de les dues mans. Les tres partitures que presentem per l'alumnat de cicle inicial i mitjà tenen per objectiu ser interpretades amb instruments Orff amb un resultat immediat (podem realitzar la instrumentació durant

una sessió de música). Partirem de la memorització de les notes i del moviment imitatiu de les dues mans (talment com si toquéssim les plaques de l'instrument) i posteriorment aplicarem el moviment i el so damunt els instruments.

Les cançons: *Ai quin enrenou* i *Hi ha un homenet al bosc...* estan pensades per a instruments de placa, (la primera té menys dificultat). La dansa: *Vine a ballar* és sols per instruments de percussió de so indeterminat. (Veure l'apartat 6 : *Partitures*)

4.11 Els encanteris tenen ritme

Caldrà adonar-se que les paraules tenen ritme, així com els encanteris:

"Si les bruixes diuen els seus encanteris amb ritme els recorden més fàcilment i fan molt més efecte!"

Us proposem ritmes que van lligats a uns encanteris màgics. Demaneu que siguin els mateixos alumnes que trobin ritmes per a cada frase. Finalment ajudeu-los a descobrir el ritme de cada encanteri.

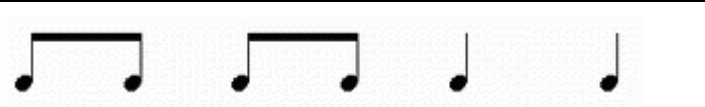
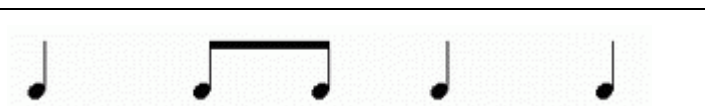
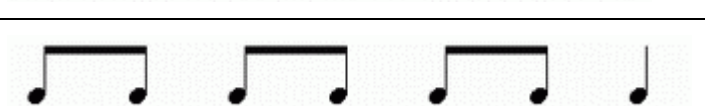
Ris ras plaf!	⇒ Ritme A
arbmosce.	⇒ Ritme A
Ris ras plaf!	⇒ Ritme A
Jo ho puc fer.	⇒ Ritme A

El rodanidró	⇒ Ritme B
jo el puc encantar.	⇒ Ritme B
Amb la meva màgia	⇒ Ritme C
sols a mi em creuran.	⇒ Ritme B

Cua de rata,	⇒ Ritme D
ulls de llangardaix	⇒ Ritme B
Tot de xocolata	⇒ Ritme C
et convertiràs.	⇒ Ritme B

Cama curta, rat-penat,	⇒ Ritme E
ungla bruta, cap rapat	⇒ Ritme E

(Les paraules: arbmoscé i rodanidró, estan escrites al revés -les bruixes acostumen a fer-ho!-. Signifiquen: escombra i ordinador)

Ritmes	Figures musicals
A	
B	
C	
D	
E	

Proposeu als alumnes que s'inventin en petits grups, nous encanteris i que expliquin per a què serveixen.

4.12 Endevina endevineta...

A l'inici del segon acte Hansel i Gretel estan al bosc omplint el cistell de maduixes. Mentre les van agafant, cadascú canta una melodia tradicional alemanya que conté endevinalles.

Les dues estrofes de la cançó "*Les endevinalles*" que escoltarem a l'òpera

Hi ha un homenet al bosc sol i silenciós.
 Porta un barret al cap que és de tots colors.
 Qui deu ser aquest homenet
 que em somriu i em fa l'ullet?
 Porta un barret al cap i s'està ben quiet.

Solució: **un bolet**

Hi ha un homenet al prat que té ulls de gat.
 Tot ell va ben mudat, amb un jec daurat.
 Qui deu ser aquest homenet
 que em somriu i em fa l'ullet?
 Tot ell va ben mudat, ben clenxat i net.

En Mn. Batlle i Maria Martorell van adaptar la melodia tradicional alemanya amb el títol: "*Les endevinalles*". La podem trobar al cançoner L'Esquitx 1 amb un acompanyament per a flauta dolça. És una cantarella enganxadissa que atrau als infants de cicle inicial. Hi ha moltes estrofes per endevinar. Veieu-ne algunes.

Estrofes de la cançó "*Les endevinalles*", extretes del cançoner L'Esquitx 1

Un home alt i gros que només té un os.
Davant l'era s'està com el van deixar.
Qui prou eixerit serà, que això endevinarà?
Fins que ell ho dirà l'home s'hi estarà.

Solució: **El paller**

Així que el foc és nat, salta pel terrat.
Sense ales pot volar i amb el vent se'n va.
Qui prou eixerit serà que això endevinarà?
Sense ales pot volar i amb el vent se'n va.

Solució: **El fum.**

Rodó com un garbell, llarg com un budell.
Té un ull però ni hi veu i d'ell l'aigua es treu.
Qui prou eixerit serà, que això endevinarà?
Llarg, rodó i no hi veu i d'ell l'aigua es treu

Solució: **El pou**

Un homenet s'està en el bosc tot sol,
barret de bell color i no té mai por.
Qui serà aquest homenet,
que en el bosc s'aguanta dret?
Sigues eixerit, pensa-ho tot seguit.

Solució: **Un bolet**

Endevinalles tradicionals que tenen relació amb continguts de l'òpera

Hi couen el pa i la coca,
un infern de foc total;
transforma tot el que toca,
per oferir-ho com cal.

Solució: **Forn**

Verda al camp, blanca a la plaça
i molt feinadora a casa.
Un estri que mai no es passa
i un estri que sempre passa.

Solució: **L'escombra**

Com més fresc, més calent,
i em fan de distintes formes.
Em vol el pobre i el ric,
i per amar-me em devoren.

Solució: **El pa**

Sóc tota morenor,
dolça com les confitures.
Em veuràs moltes vegades
pel nas de les criatures.

Solució: **La xocolata**

Endevina endevinalla.
Quin és el cuc que pica la panxa?

Solució: **La gana**

4.13 Embarbussaments

Hansel i Gretel per no recordar-se de la gana que passen, s'inventen jocs amb paraules complicades.

- Un plat pla ple de pebre negre n'era.
Un plat pla ple de pebre negre està.
- Porta'm aquell sac de pa sec
i treu-ne un pessic,
que l'amo jo sóc
i el vull per fer suc.
- Duc pa sec al sac,
m'assec on sóc
i el suco amb suc.
- Un plat pla, blau clar,
ple de pebre negre està
- Tinc una son, una gana i una set,
que no dormo, ni menjo ni bec.
Si dormia, menjava i bevia,
la son la gana i la set em passarien;
Però com que no dormo, ni menjo ni bec,
no em fuig la son, ni la gana, ni la set.

4.14 Receptes de cuina per transformar bruixes en massapà

La bruixa Golafre menja aliments ben diferents a la nostra sana dieta mediterrània. Proposeu al infants explicar primer oralment i després per escrit, diferents menús que podria confeccionar la bruixa un dissabte al vespre per a les seves amigues. Cal posar

en ordre tots els ingredients i redactar-ne la preparació. Us proposem un plat que pot servir d'exemple.

➤ **Gripaus saltejats amb ortigues picants:**

Ingredients per a 6 bruixes:

- 12 gripaus pescats en lluna plena
- 200 grams per persona d'ortigues verdes picants
- Aigua de riera propera a una benzineria
- 1 polsim de sorra fina de mar
- Oli verge d'olivera centenària

Preparació

Es renten els gripaus vius sota l'aixeta. Es posen en una escorredora tapats amb una tapadora per tal que no s'escapin. Es renten les ortigues verdes picants i es posen a bullir durant 3 hores i 5 minuts. Es prepara una cassola amb un raig d'oli d'olivera centenària. Quan l'oli està calent s'hi tiren els gripaus i les ortigues. S'ofega tot amb l'aigua de riera. Afegir-hi un polsim de sorra de mar. Remenar-ho tot de tant en tant. Es deixa bullir durant una nit, a foc lent.

4.15 Els poetes ens parlen de bruixes

Cançó de l'hora de les bruixes

El germà de la pluja
remena els ulls del riu
i alça la tapadora
d'aquesta nit d'estiu.

Un rellotge de lluna
toca dos quarts i mig.

El criat de la bruixa
prepara el sac de por
i el buida per la plana
a tall de sembrador.

Un rellotge de lluna
toca tres quarts i mig.

L'habitant de la brusa
vermella de la nit
s'atura sota un porxo
i fa un petó petit.

Un rellotge de lluna
toca l'hora de tu.

Miquel Desclot
Cançons de la lluna al barret

Cançó d'espantar esperits

Mallerenga malleró
que ara voles i ara no;
tralairí!

Obre l'ala de matí
i abandona el bosc de pi;
tralairí!

Que les fades d'Alió
volen prendre'ns la vivor;
tralairó!

Fes sonar el teu violí
per la vall del Francolí;
tralairí!

I arrossega amb la cançó
l'esperit de la foscor;
tralairó!

Mallerenga mallerí
que no voles però sí;
tralairí!

Miquel Desclot

Cançons de la lluna al barret

La bruixa del castell

Dalt de la muntanya,
veig un gran castell,
tot de pedra roja
embruixat i vell.
A la nit les bruixes
ballen dintre d'ell.
Vaig voler explorar-lo
arriscant la pell.
Per si, la nit queia
dua jo un fusell.
Va passar una bruixa
i em vingué un rampell.
Vaig deixar-la morta
d'un cop al clatell.
I de pell i d'ossos
en vaig fer un farcell.

D. Puga

Recollit en el llibre "*Mites i somnis*" Tria feta per
Eulàlia Valeri. Edicions de la Magrana

Cançó després de la pluja

El vent juga amb el molí
i amb la rosa desclosa.
Matinet matí,
no ballis amb la calitja.

A l'escarbat bum bum
les ales li frisen.
Les flors de la perera
riuen i riuen.

Una mica de cel blau,
una mica.
El núvol empeny el núvol
i llisca que llisca.

Qui puja a muntanya?
El cargol que treu banya.
El sol s'encén i s'apaga,
albó, romaní, argelaga.
El sol s'apaga i s'encén,
farigola, romeguer.

El sol és aquí,
entre la rosa i el molí.
Matinet matí,
Les bruixes es pentinen.
El sol és aquí.
Ai! Que es menja la calitja!

Bartomeu Rosselló-Pòrcel

Recollit en el llibre "*L'aigua*" Tria feta per
Eulàlia Valeri. Edicions de la Magrana

4.16 Els sons del conte

Sabies que:

"Les bruixes tenen ulls sanguinolents i no veuen bé de lluny, però tenen una oïda i un olfacte tant fi com els animals i noten quan s'apropen éssers humans"

Cada narració que expliquem, conté sons diferents que sovint no es tradueixen en ones hertzianes, però que estan en la nostra imaginació. Quan visionem una pel·lícula aquests sons poden escoltar-se si hi parem atenció, però ens queden inadvertits per la trama i les imatges.

Proposem una activitat sensorial, amb l'objectiu de recordar els sons que apareixen al conte, traduir-los en so i fer un joc de reconeixement. Pot ser el mateix alumnat que conjuntament elabori el llistat de sons que hi ha al conte de la Bruixa Golafre i vagi trobant la manera de fer-los sonors, amb la veu o amb actuacions i moviments corporals.

Sons del conte	Diferents variants	Maneres de produir el so
Grans de sorra	Cauen damunt de diferents materials: terra, roba, vidre...	Fets amb la boca fregant els llavis amb una F - S. També fregant les mans damunt la roba.
Gotes d'aigua	Poden caure damunt de diferents materials: terra, roba, vidre...	Fent petar la llengua al paladar.
Animals: un cucut, un gall	Produir sons més aguts i greus.	Imitar l'animal amb sons guturals.
La llet quan cau en un vol	Ho podem fer amb qualsevol líquid.	Amb l'emissió d'una X llarga.
Ecos que fem a la muntanya	En forma de pregunta - resposta: de més a menys intensitat; jugant amb l'alçada.	Es poden dir noms de l'alumnat de la classe.
El silenci	Imaginar el so en la nit o en un espai molt tranquil.	Podem aconseguir el silenci en repòs i en moviment (més difícil!)
Pedres o molles de pa que deixem caure en un camí	Aconseguir diversos objectes i deixar-los caure.	Quan cauen sobre materials diferents emeten sons diferents
Passes en caminar	Sobre un terra llis o en un desert, o en un bosc amb fulles...	Amb l'emissió de sons que freguin els llavis, amb intermitència.
Una escombra que neteja el terra	Podem imaginar que és màgica: neteja sense fer so.	Amb l'emissió d'una X amb intermitències.

Buscarem els materials i els reconeixem pel seu so real: pedres, escombra, sorra, aigua....

Per donar un grau de dificultat al reconeixement sonor, demanem a l'alumnat que assenyalí amb els ulls tapats vers l'indret on s'ha produït el so.

4.17 Construcció de titelles i detalls escènics

Vicenç Villatoro en el seu article "*L'objecte màgic*" (en el llibre: *Centre de Titelles de Lleida, 15 anys*) ens apropa a la veritable essència del món dels titelles:

"Els titelles són tan antics com el teatre. Explicar històries amb els objectes com a actors. Una pedra pintada. Els dits de la mà. Que cada dit sigui un personatge. Que un objecte sigui l'actor d'una història. Hi ha en els titelles un teatre etern, tel·lúric, veritable. Els titelles són aquell teatre més màgic: quan un actor de carn i ossos representa un personatge de carn i ossos, pot arribar a ser possible confondre-ho amb la realitat; quan un ninot, una pedra, un dit, són un personatge, sembla impossible confondre-ho. I tot i així, quan la història ens agafa, plorem les desgràcies

d'un titella i riem les seves felicitats. La màgia més pura: la màgia d'una història que passa a ser més real que la realitat."

Quan a l'escola expliquem històries amb titelles o objectes com a personatges, els infants queden embadalits; més encara si podem assistir a una representació amb titellaires professionals. La proposta que us presentem és que els propis alumnes siguin els creadors de titelles i puguin fer una representació a d'altres alumnes de l'escola.

➤ **Elaboració dels titelles**

La família de Hansel i Gretel fabriquen escombres i les venen per poder-se guanyar la vida. Nosaltres confeccionarem màscares damunt d'escombres per a la construcció de titelles.

Material: Necessitem cinc escombres de canya i palla, cadascuna representarà un dels cinc personatges de la història. Cada alumne/a confeccionarà una màscara que cobreixi el raspall de l'escombra, amb el personatge que li ha sigut assignat.

La màscara ens aporta infinitat de possibilitats amb l'avantatge de l'economia de materials. A més de ser un excel·lent exercici manual i plàstic, propicia el gest, el moviment i la dramatització.

Hi ha moltes maneres diferents de fer màscares depenent del material:

- retalls de cartolina o paper de colors, cartó ondulat, paper de diari amb cola d'empaperar, retalls de robesoueres de cartó, plats de cartó o plàstic, torllos de paper de water..
- pintura tèmpera o plàstic, retoladors, ceres, cola, ...

Us recomanem bibliografia que il·lustra abastament les mil possibilitats plàstiques que es poden fer amb les carotes. Veure l'apartat [5.2 Per a confeccionar màscares](#).

Un drap de colors cobrirà la canya de l'escombra i li farà de vestit, que a la vegada cobrirà parcialment al nen o nena que doni vida al titella.

El nen/a haurà d'agafar el pal de l'escombra amb una mà. L'altra farà de braç expressiu del titella.

➤ **Elaboració dels detalls escènics**

L'elaboració de decorats que permetin crear un ambient que connecti ràpidament amb un espai, ha de partir de detalls simples a l'abast de l'alumnat del cicle inicial i mitjà.

L'espectacle es mou dins dos espais escènics diferents:

- l'interior de la casa de Hansel i Gretel
- la casa de llaminadura de la bruixa

Material: Us proposem lligar un cordill a banda i banda de la sala on es faci la representació. D'aquest s'hi penja un drap o llençol amb pinces d'estendre roba. Per a indicar que estem a l'interior de la casa dels germans podem clavar a un cantó del llençol escombres pintades (amb retalls de diari, paper d'embalar pintats amb pintures i/o ceres...) Els elements taula i cadires també indicaran l'interior de la casa dels infants. Per mostrar que estem a la casa de la bruixa, podem girar el

drap i on hi podem tenir clavats pans, coques i pastissos de totes mides amb el mateixos materials i procediments anteriors.

4.18 Les entremaliadures de la Bruixa...

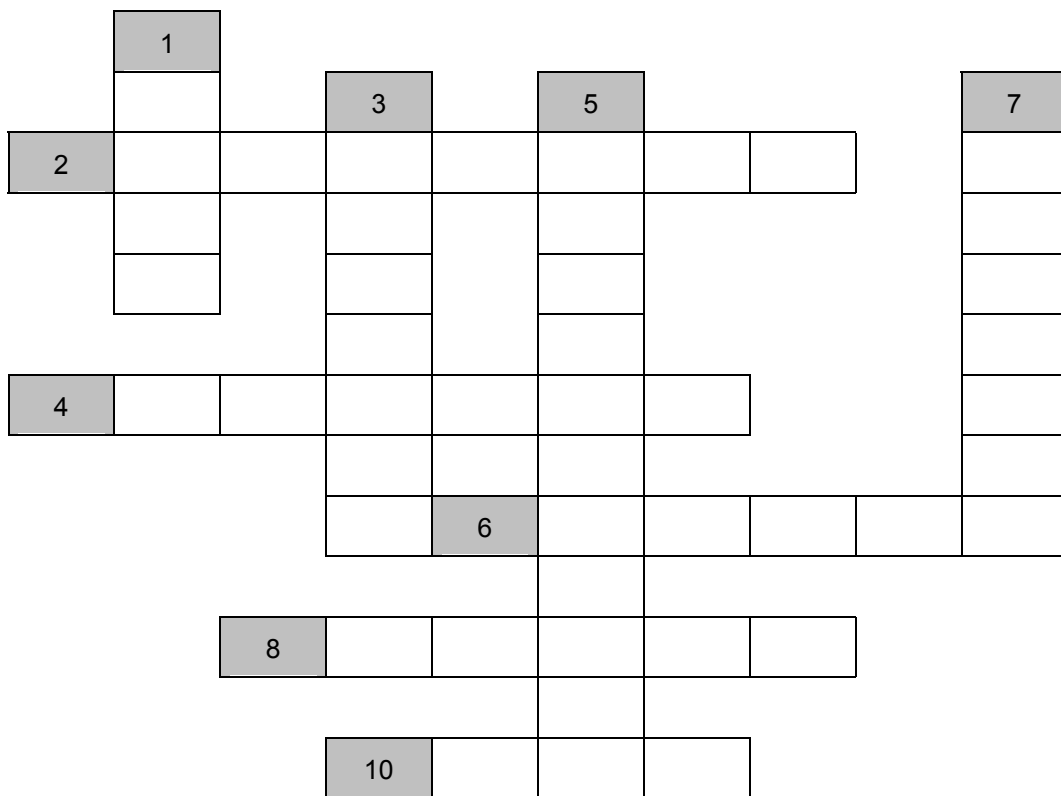
La Bruixa Avorrida de les tres bessones i la Bruixa Golafre de la casa de llaminadures, han fet una entremaliadura: han desfet el conte de Hansel i Gretel i han desendreçat tota la història. Ajuda a refer les frases de cada personatge:

				
Ens hem salvat de la malvada bruixa.	La bruixa Golafre ha caigut dins el forn.	Sóc la bruixa de la casa de sucre.	No tenim diners per comprar menjar.	
bruixa. hem Ens de malvada la salvat	el forn. ha bruixa caigut La dins Golafre	la sucre. de casa de Sóc bruixa la	diners No comprar menjar. per tenim	

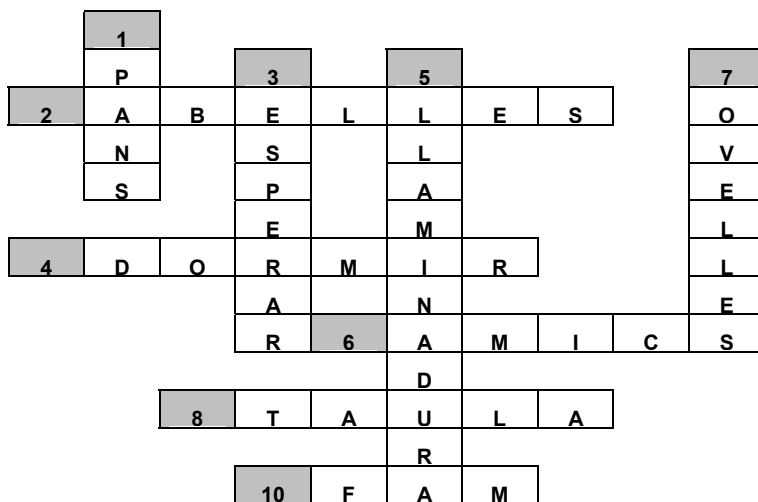
4.19 Mots encreuats amb dites i refranys

La gana que Hansel i Gretel han passat els ha fet inventar moltes dites i refranys. Completa els mots encreuats amb les paraules que hi manquen.

1. Qui té fam les pedres li semblen _____ .
2. i 7. Alimenta tant la mel d' _____ com la llet d' _____.
3. Un bon dinar, fa de bon _____.
4. El badall no pot mentir: vol menjar o vol _____.
5. Gelat i _____, fan mal a la dentadura.
6. Aquells són rics, perquè tenen molts _____.
8. A la _____ d'en Bernat qui no hi és no hi és comptat!
10. En temps de _____ no hi ha pa dur.

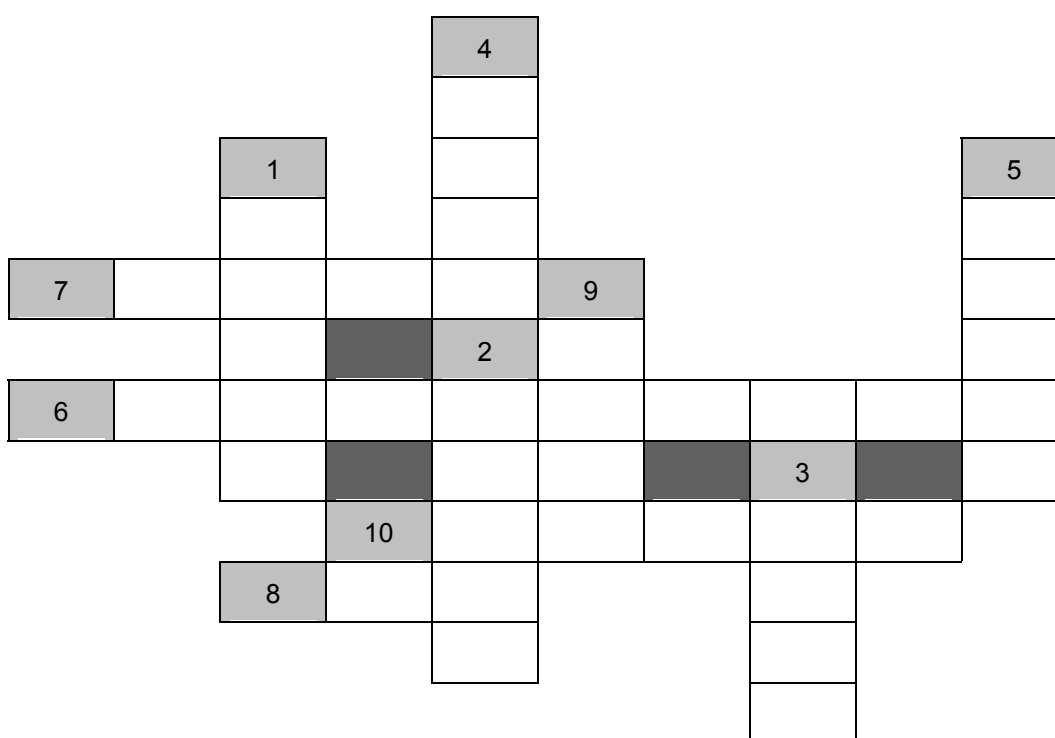

SOLUCIÓ:

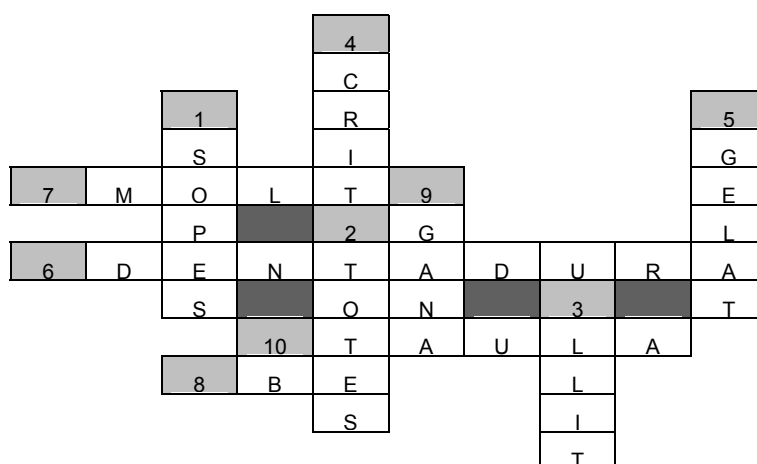

Completa els mots encreuats amb les dites i refranys

- 1 i 2. Qui menja _____ se les pensa _____ .
 3 i 4. A la taula i al _____ al primer _____ .
 5 i 6. _____ i lluminadura fan mal a la _____ .
 7 i 8. Menja _____ i pair _____, no pot ser.
 9. Qui té _____ somnia pa.
 10. A la _____ d'en Bernat qui no hi és no hi és comptat!

SOLUCIÓ:

5 Bibliografia

5.1 Per a explicar el conte

- ✓ *Cuentos de Grimm.* (Traducció directa i íntegra dels contes dels germans Grimm, publicada a Berlín entre els anys 1812 i 1817). Apèndix de Herman Grimm. Ed. Anaya S.A. Bilbao, 1998.
- ✓ *Hansel i Gretel,* de los hermanos Grimm. Ilustraciones Susan Jeffers. Ed. Everest. León 1993
- ✓ *Hansel i Gretel,* dels germans Grimm. Il·lustracions Kirsten Soderlind. Ed. Parramon Barcelona 1993
- ✓ *Contes dels germans Grimm.* Volum núm.: 1 *La Blancaneu, En Polzet, El petit sastre valent, Hansel i Gretel,* (aquest darrer il·lustrat per Francesc Rovira). Ed. Parramon. Barcelona 1992
- ✓ *Hansel i Gretel,* dels germans Grimm. Il·lustracions: Lisbeht Zwerger. Ediciones Gaviota S.L. Madrid 1997
- ✓ *Ton i Guida.* Conte de J. i W Grimm. Adaptació Elisabet Abeyà. Il·lustracions Cristina Losantos. Editorial La Galera S.A. Barcelona 1995
- ✓ *Ton i Guida.* Adaptació d'un conte del germans Grimm. Il·lustradora: Susanna Campillo. Guió: Núria Font. Ed. Cruïlla. Barcelona 2002
- ✓ *Hansel i Gretel.* Teatre dels contes. Il·lustradora: Roser Rius. Edicions la Magrana S.A. Barcelona 1998 (una adaptació per a fer teatre)

5.2 Per a confeccionar màscares

- ✓ **Frank, Vivien i Joffé Deborah.** *Cómo hacer máscaras.* Grupo editorial Ceac S.A. Barcelona 1993
- ✓ **González, Josep M. i Passans, Jaume.** *28 màscares, Caretes, carotes i antifàços.* Col·lecció Instruments - Guix. Ed. Graó. Barcedlona 1986
- ✓ **Green, Jen.** *Crea màscares increïbles.* Ed. Parramon. Barcelona 1996
- ✓ **Hetzel, Gudrun.** *Máscaras, construcción y decoración.* Ediciones Ceac. Barcelona 1991
- ✓ **Kobler, Jan i Zimmer, Wolfram.** *Cómo hacer máscaras con papel.* Ediciones Ceac. Barcelona 1997

5.3 Per a confeccionar titelles

- ✓ **Centre de Titelles de Lleida.** 15 anys. Direcció de publicació Julieta Agustí i Joan-Andreu Vallvé. INO-Reproducciones S.A. Maig 2002
- ✓ **Lyn, Orton.** *Jugar y crear títeres y muñecos.* Parramon Ediciones S.A. Barcelona 1992
- ✓ **Martí, Mònica i Sanz, Isabel.** *Titelles i mim. (Els reis de l'oceà i El flautista de Hamelin)* Col·lecció: *A escena.* Ed. Parramon. Barcelona, 2001
- ✓ **Piñol, Roser.** *Passa't-ho bé fent titelles.* Ed. Parramon. Barcelona, 1993
- ✓ **Vallvé, Joan Andreu.** *El titella de guant.* Centre de Titelles de Lleida. Fundació Caixa de Barcelona. Virgili i Pagès S.A. Lleida, 1987

5.4 Llibres i CD d'òpera per a infants

- ✓ **Donizetti** *L'elisir d'amore.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Gershwin:** *Porgy and Bess.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK 89726
- ✓ **Gluck:** *Orfeo y Euridice.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Kreusch-Jacob, Dorothée.** *La màgia d'un teatre d'òpera.* Taller editorial Montserrat Mateu. Barcelona 1993
- ✓ **Mozart, W.A.** *Bastian i Bastiana.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Mozart, W.A.** *Don Giovanni.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Mozart, W.A.** *El rapto en el Serrallo.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Mozart, W.A.** *Las bodas de Fígaro.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Mozart, W.A.** *La Flauta Màgica.* Conte adaptat per Joan de Déu Prats. Il·lustrat per Joma. Edicions Hipòtesi S.L. Col·lecció: *Opera prima.* Barcelona, 2000. Conté CD. (En versió catalana i castellana)
- ✓ **Palacios, Fernando (text); Gabán, Jesús (il·lustracions).** *Las óperas del Real, para los más jóvenes.* AgrupArte Producciones. Vitoria, 2002
- ✓ **Puccini:** *Turandot.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK
- ✓ **Rossini, J.** *El barbero de Sevilla.* Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK

- ✓ **Rossini, J.** *El Barber de Sevilla*. Conte adaptat per Joan de Déu Prats. Il·lustrat per Miguel Gallardo. Edicions Hipòtesi S.L.. Col·lecció: *Opera prima*. Barcelona, 2001. Conté CD. (En versió catalana i castellana)
- ✓ **Serra i Fabra, Jordi.** *El meu primer llibre d'òpera. Deu òperes explicades per a infants*. Ed. Empúries. Barcelona, 2002
- ✓ **Verdi, G.** *Aïda*. Conte adaptat per Joan de Déu Prats. Edicions Hipòtesi S.L. Col·lecció: *Opera prima*. Barcelona, 2001. Conté CD. (En versió catalana i castellana)
- ✓ **Wagner, R.** *Lohengrin*. Conte adaptat per Joan de Déu Prats. Il·lustrat per Francesc Infante. Edicions Hipòtesi S.L. Col·lecció: *Opera prima*. Barcelona, 2001. Conté CD. (En versió catalana i castellana)
- ✓ **Verdi, G.** *La traviata*. Cuéntame una Ópera. Colección de disco-cuentos ilustrados. SONY - SK

5.5 Llibres d'òpera

- ✓ **Alier, Roger.** *Guía Universal de la ópera, De Adam a Mozart*. Argumentos y orígenes literarios, autores, compositores, discografía seleccionada de las grandes óperas. Ediciones Robinbok, S.L. Col. *Ma non troppo*. Barcelona, 2000 (pàg.: 371-374)
- ✓ **Alier, Roger. Heilbron, Marc. Sans Rivière, Fernando.** *La discoteca ideal de la ópera*. Las obras maestras de la ópera. Sus mejores versiones, discografía. Enciclopedia Planeta. Ed. Planeta S.A. Barcelona, 1998
- ✓ **Pahlen, Kurt.** *Diccionario de la ópera*. Emecé Editores. Barcelona, 1995

6 Partitures

Ai quin enrenou...
de l'òpera *Hansel i Gretel* d' E. Humperdinck

Jaiosament

Ai, quin en-re-nou que se sent al pa-ller.
Les o-ques van des-cal-ces i_els à-necs tam-bé.
Si no hi_ha sa-ba-tes que_els
va-gin prou bé. Les o-ques van des-
cal-ces i_els à-necs tam-bé.

Ai, quin enrenou que fan els meus budells,
i com m'agradaria menjar-me un tortell
Però no tinc ni un cèntim, no tenim ni un ral,
així que un tortellet no ens el menjarem mai.

Vine a ballar

de l'òpera *Hansel i Gretel* d'E. Humperdinck

Vi - ne, vi-ne_amb mi_a ba - llar, jo t'ex - pli - co com se fa:

cap a - quí, cap a - llà, vol - ta, vol - ta i ja_es - tà!

Amb els peus fes tap, tap, tap! amb les mans fes clap, clap, clap!
Amb els peus faig tap, tap, tap! amb les mans faig clap, clap, clap!

Cap a - quí, cap a - llà, vol - ta, vol - ta i ja_es - tà!

Les endevinalles

de l'òpera Hansel i Gretel d'E. Humperdinck

Hi_ha_un ho - me - net al bosc sol i si - len -

ciós. Por - ta_un bar - ret al cap que_és de tots co -

lors. Qui deu ser_a - quest ho - me - net que_em som - riu i_em

fa l'u - llet? Du_un bar - ret al cap i s'es - tà qui - et.

Hi ha un homenet al prat que té ulls de gat
tot ell va ben mudat i amb un jec daurat.
Qui deu ser aquest homenet,
que em somriu i em fa l'ullet?
Va tot ben mudat, ben clenxat i net.

Vine a ballar

de l'òpera *Hansel i Gretel* d'E. Humperdinck
amb instruments de so indeterminat

veu

3 instruments

Les endevinalles
per acompanyament Orff
de l'òpera *Hansel i Gretel* d'E. Humperdinck

The musical score is arranged in four systems, each with three staves. The top staff in each system is for the voice (veu), the middle for the carillon (carilló), and the bottom for the xylophone (xilòfon). The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The score consists of 16 measures. The first system includes labels for 'veu', 'carilló', and 'xilòfon'. The music features a vocal melody with eighth and quarter notes, and accompaniment for the carillon and xylophone. The xylophone part uses chords and single notes. The score concludes with a double bar line at the end of the fourth system.

Ai quin enrenou...
per acompanyament Orff
de l'òpera *Hansel i Gretel* d'E. Humperdinck

Jiosament

The musical score is written for two parts: 'veu' (voice) and 'carilló' (bell). It is in 3/4 time and B-flat major. The score consists of five systems of two staves each. The first system is labeled 'Jiosament'. The melody for the voice part is: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). The bell part provides a simple harmonic accompaniment with notes: B3 (quarter), C4 (quarter), D4 (quarter), E4 (quarter), F4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter). The second system continues the melody: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). The third system continues: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). The fourth system continues: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter). The fifth system concludes the piece with: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (quarter), C4 (quarter).